

bolj rabijo pri kmetijskem gospodarstvu (prizma, cilindar, stožec).

Spisje.

V 1. tečajih: Opravilni spisi, ki se največkrat rabijo v življenju: plačilni, sprejemni listi, pobotnice, spričala in dolžna pisma, oziraje se vedno na potrebe kmetovalca.

V 2. tečajih: Pisma, vloge na srenjske predstojnike in deželne oblasti.

Zakonomoznanstvo.

V 1. tečajih: Znanje državnih osnovnih zakonov in Kranjske občinske postave.

V 2. tečajih: Postave, ki se tičejo kmetijstva, na pr.: Postava o varstvu tičev, dne 17. junija 1870. (dež. zak. št. 20); postava 17. junija 1870., ki se tiče varstva obdelane zemlje zoper pokončanje po gosenicah, broščih in drugih škodljivih žuželkah (dež. zak. št. 21); postava o varstvu gozda, dne 3. decembra 1852. (dež. zak. št. 250); postava 20. decembra 1874. o priznanjanju divjaščini (dež. zak. št. 6, l. 1875.).

Iz tega je razvidno, da — če se fantje skoro preobilnih tu naštetih naukov tudi ne naučijo v ljudski nadaljevalni šoli — vsaj marsikatero koristno vednost iz dovršene domače šole seboj nesó za umno gospodarstvo, katero je našim kmetom živo potrebno.

Nobene snetjave pšenice več!

Pod tem napisom je dobila družba kmetijska naznanilo nekega pripomočka, ki odvraca snét (Brand) v pšenici, in katerega je, kakor to naznanilo pravi, iznajdel neki Francoz Numa Dupuy.

Ta pripomoček se priporoča kmetovalcem tako-le:

Snet v pšenici izvira iz neke sila drobne gobice, katera se semena drži, z njim v zemlji klije, se potem v notranjstvu pšeničnega stebela razvije, in stopi noter do klasja, kjer plodnico prihodnjega pšeničnega zrnja v cvetju uniči, in tukaj snét v osine zaseje.

Snet obstaja tedaj iz brezštevilnih semenikov snétivih gobic. Če se ti semenjaki pri mlačvi razpočijo, se v velikem številu po pšeničnem zrnju razdelijo, in to naredí, da potem tudi nova pšenica in še bolj snetjava postane.

Hvali se sicer mnogo pripomočkov zoper to nadlogo; al nobeno — kakor Numa Dupuy trdi — ni tako gotovo kakor to, katero obstoji iz neke zmesi žveplokislih soli, katere gobji zarodek naravnost pokončajo tako, da ne more več kaliti, s tem pa se vzrok snetjivosti odstrani.

Tudi ima ta kemični pripomoček, ker je kislega okusa, to lastnost, da ves drug škodljivi mrčes odžene od pšeničnega semena. Zdravju pa Dupuy-ev pripomoček ni nikakor škodljiv, kar se ne more od vseh drugih sredstev zoper pšenični snét trditi. Vrh tega se Dupuy-evo sredstvo prav lahko rabi in z njim napravljena pšenica se more že po preteku 24 ur sejati.

Na južnem Francoskem — pravi — rabijo to sredstvo že od leta 1820. še dandanes povsod.

Cena mu je tako nizka, da se ga vsak kmetovalec lahko posluži; za celi oral njive veljá 50 kr.; za 1 vagán (2 mernika) pšenice pa 20 kr. Nadrobni poduk, kako se to sredstvo rabi, dasta Koss in Dupuy na Dunaji (VI. Windmühlgasse Nr. 35), pri katerih se to sredstvo dobiva; pripravljena sta tudi, da se jim še le po tem plača, ko je bila zdrava pšenična žetev dokončana.

Je li to res tako gotovo sredstvo zoper snét v pšenici, kakor se hvali, ne vemo po lastnih skušnjah; to pa vemo, da so znane nekatere žveplokisla soli, ki niso po vse potrjene zoper to žitno nadlogo.

Ker pa Dupuy-evo sredstvo ni drago, je poskušnje vredno.

Žaba in krota, prijateljci kmetijstva.

Žaba spada v vrsto kmetijstvu najkoristnejših živali. Ona pokončava, kakor malo katera žival, mnogovrstne kmetijstvu škodljive mrčese: muhe, molje, mušice, metulje itd.; v poskoku vjame tudi take mrčese, kateri drugim živalim uidejo, in tako žaba tudi vničuje zalego škodljivih gosenic. Kdor tedaj tako prijateljico kmetijstva preganja, sam sebi škodo dela. Če se na polji prikažejo žabe, je res že žito ali kak drug sadež škodo trpel; al žaba ni te škode naredila, ampak prilezla je na polje še le potem, ko so polži, poljske bolhe, gosenice in črvi sadeže uničili, kajti prav po tem mrčesu streže žaba.

Krote pa — slišimo nekatere kmete ugovarjati — krote so škodljivke pa še strupene. To tudi ni res, kajti še bolj koristna polju in vrtom je krota kakor pa žaba, in strupena nikakor ni, kar so natoroznanci že davno dokazali. Ona izpušča le neki oster sok iz sebe, kedar jo kdo draži in muči; ta sok pa ni strupen in življenju človeškemu nevaren, ampak kožo le nekoliko zdraži na takih krajih, ki so posebno občutljivi. Krota je prav izurjena in nevtrudljiva lovka mnogovrstnega mrčesa; v kletih pokončuje stonoge (prasice) in grile, na vrtilih gliste, gosenice in črve vsake baže, in ker je silno požrešna, zato pokonča sila veliko mrčesa.

Kdor ne verjame, da je krota res koristna žival, naj gre na Francosko v Pariz, Lyon in Bruselj na sejm, pa bo videl, kako ondi vrtnarji, posebno taki, ki z zelenjavo kupčujejo, krote kupujejo in to še po prav visoki ceni, da jih potem na svoje vrte spustijo, kjer jim trebijo imenovane mrčese.

Ozir po domovini.

Spomini na planine.

II.

Hoja na Grintovec.

(Konec.)

Na planini Grintovec je vse veliko in orjaško, vredno Njega, ki je vse to vstvaril. Njej veljajo besede, katere je popeval naš Vodnik sedeč na Vršacu:

Sklad nad sklodom se zdviguje

Golih vrhov kamen zid,

Večni mojster ukazuje:

Prid', zidar, se les učit!

Kako krasen, kako veličasten razgled ima človek s te nebotične planine, lepo popeva Valjavec, rekoč:

Vidim pred seboj Gorensko,

Tamkaj Notranjsko poznam,

V vinorodno stran Dolensko

Zdaj oči tje vprte 'mam.

In res! Če pogledaš tje na višave, kjer Triglav kupí v nebó, vidiš celo vrsto golih snežnikov: sivega Mangarta, Mojstrovka, Zebnika, Prisanka, Razorke, Martuljka, Rujevino, Črno prst, katerih vsak ima čez 2200 metrov nadmorske višočine. Se obrneš proti severu, imaš pred seboj gorato deželo Koroško, kjer vidiš v Ziljski dolini Vélikega Zvona stegovati se v